

LIJST VAN PRIORITAIRE ONDERWERPEN 'COMPLY OR EXPLAIN'

DEPARTEMENTEN

	Onderwerp	Toelichting	Stand van zaken	Ministerie
1	Sanctiewet modernisering	De modernisering van de Sanctiewet 1977 vindt plaats naar aanleiding van aanbevelingen uit het eindrapport van de nationaal coördinator sanctienaleving en handhaving. Er is behoefte aan een toekomstbestendig stelsel van sanctieregelgeving dat is toegerust om op effectieve wijze uitvoering te kunnen geven aan de zich snel opvolgende Europese sanctieontwikkelingen. Een nadere toelichting op de inhoud van het moderniseringstraject is vermeld in de hoofdlijnenbrief die op 4 november jl. aan uw Kamer is verzonden. De Sanctiewet 1977 is mede van toepassing op Caribisch Nederland. Bonaire, Sint Eustatius en Saba worden dan ook betrokken bij het moderniseringstraject. Het wetsvoorstel werkt met name een aantal aanbevelingen uit die de sanctieregelgeving toekomstbestendiger dient te maken (toezicht, informatieverstrekking, beheer en bewind e.d.).	Ambtelijke voorbereiding. Voor wat betreft het tijdpad kan vermeld worden dat de consultatie van het wetsvoorstel is voorzien voor juli 2023. Over de modernisering vindt separaat overleg met uw Kamer plaats onder regie van de vaste Kamercommissie Buitenlandse Zaken.	BZ
2	Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (Wabb)	Het burgerservicenummer zal worden ingevoerd voor ingezetenen van CN. De Wet algemene bepalingen burgerservicenummer (Wabb) wordt voor CN van toepassing verklaard. Voor de invoering van BSN in CN zijn daarnaast ook aanpassingen in Europees Nederlandse	Ambtelijke voorbereiding	BZK

		en BES-wet- en regelgeving noodzakelijk. Daarbij worden de volgende wijzigingen voorgesteld. - Wijziging Wet BRP en onderliggende regelgeving ter introductie van een nieuwe categorie ingeschrevenen in de Basisregistratie Personen: ingezetene van CN - Wijziging van de Wet basisadministraties persoonsgegevens BES (WbapBES) en onderliggende regelgeving ten behoeve van een grondslag voor opname BSN in de PIVA (de bevolkingsregistratie BES). - Wijziging Wet algemene bepalingen BSN en onderliggende regelgeving: grondslag voor de verwerking BSN door Caribische autoriteiten. De Wabb wordt voor CN van overeenkomstige toepassing verklaard. Bepaald wordt dat ook overheidsorganisaties in CN gerechtigd zijn het BSN te verwerken bij de uitvoering van hun taak - Wijziging Wet identiteitskaarten BES zodat het BSN kan worden opgenomen op de ID-kaart. Vooralsnog wordt niet de hele BRP ingevoerd in CN, maar dat is wel de stip op de horizon. Vanwege de wens het BSN zo snel mogelijk in te voeren, wordt ervoor gekozen eerst het BSN in te voeren. Dit omdat dat voorwaardelijk is voor digitalisering CN (werkagenda waardegedreven digitaliseren).		
3	Algemene wet gelijke behandeling (gelijke behandeling op grond van godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras, geslacht, nationaliteit, hetero- of homoseksuele gerichtheid of burgerlijke staat)	De gelijkebehandelingswetten zijn een uitwerking van artikel 1 Grondwet. Deze wetgeving is niet op de BES van toepassing. Anders dan in Nederlandse gemeenten zijn er ook geen lokale meldpunten tegen discriminatie. De Wet gemeentelijke	Ambtelijke voorbereiding.	BZK i.s.m. SZW en VWS

		antidiscriminatievoorzieningen, inzake onafhankelijke en laagdrempelige voorzieningen waar discriminatie gemeld en geregistreerd kan worden en bijstand wordt geleverd voor slachtoffers, geldt namelijk niet in CN. Ook indiening van een klacht bij en individuele oordeelsvorming door het College voor de rechten voor de mens (CRM) is (nog) niet mogelijk in CN, aangezien de Wet College voor de rechten van de mens op dit punt niet op de BES geldt. De bestuurscolleges van de drie openbare lichamen hebben in een brief van 10 mei 2022 aangegeven de gelijkebehandelingswetgeving zo snel mogelijk in- en uitgevoerd te willen zien in CN. Ook het CRM heeft hier herhaaldelijk toe opgeroepen, alsmede de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme. Een verkenning hiertoe is toegezegd aan de Tweede Kamer. Gestreefd wordt naar integrale invoering van deze wetgeving en een praktische invulling, zodat de uitvoeringsinspanningen beheersbaar blijven.		
4	De Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte			
5	De Wet gelijke behandeling mannen en vrouwen			

6	De Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd bij de arbeid			
7	Luchtvaartwet BES c.a.	De Luchtvaartwet BES schrijft voor dat er altijd een gezagvoerder aan boord van een luchtvaarttuig dient te zijn. Dit wordt met het oog op drones mogelijk met een wetswijziging van de Luchtvaartwet BES. In algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen worden de details hiervoor (denk aan zonering, handhaving, opleiding, toezicht) verder uitgewerkt. Om vliegen met drones daadwerkelijk te laten plaatsvinden is het noodzakelijk dat ook de lagere regelgeving is volbracht. Regelgeving voor ANS providers (waaronder luchtverkeersleidingsorganisaties) is inhoudelijk verouderd, bevat geen bestuurlijke handhavingsmiddelen en er is niet geborgd dat autoriteiten structureel samenwerken. Op grond van het Multilateraal Protocol is toegestaan om in de vrije markt van de luchtvaartsector in te grijpen met een openbaredienstverplichting, als met die instelling de noodzakelijke economische en sociale ontwikkeling van een <u>gebied</u> (i.c. Saba en Sint Eustatius) kan worden	Ambtelijke voorbereiding	I&W

		gerealiseerd. Middels de openbardienstverlening kan de overheid voorwaarden stellen aan de continuïteit, de regelmaat en prijzen en de minimumcapaciteit.		
8	Loodsenwet 2001 BES	De wetgeving rond maritieme veiligheid is verouderd en (een deel van de wetgeving) en sluit op onderdelen niet meer aan bij de uitvoering. In het wetgevingstraject wordt, omdat de context per eiland kan verschillen, waar nodig en mogelijk maatwerk per eiland toegestaan. Vanwege de onderlinge samenhang van en tussen de verschillende maritieme wet- en regelgeving is het opportuun om alle maritieme regelgeving in één keer te herzien, zowel safety als security (inclusief de afgifte van afvalstoffen door schepen).	Ambtelijke voorbereiding	I&W
9	Wet maritiem Beheer BES			
10	Vaartuigenwet 1930 BES			
11	Havenbeveiligingswet BES			

12	Wet voorkoming verontreiniging door schepen BES			
13	Wet havenstaatcontrole			
14	Regeling veiligheid zeeschepen		Ambtelijke voorbereiding	I&W
15	Wet VROM BES c.a	De Wet VROM BES is door beide Kamers aangenomen maar delen van de wet moeten nog in werking treden. Inwerkingtreding van de hoofdstukken over afvalstoffen, algemene regels en vergunningen, bodem, milieueffectrapportage (mer), maatregelen in bijzondere omstandigheden, stoffen, toezicht en handhaving (waaronder invordering dwangsom en toepasselijkheid Algemene wet Bestuursrecht) wordt voorzien in de periode 2023- 2025. Met de inwerkingtreding wordt ook lagere regelgeving van kracht. In 2023 treedt het Inrichtingen- en activiteitenbesluit in werking met daarin algemene regels en vergunningen voor inrichtingen, een regeling voor de mer en bepalingen over de kwaliteit van toezicht en handhaving. Vanaf 2024 volgen de algemene maatregelen van bestuur voor bodem, afvalstoffen en stoffenbeleid. Tevens wordt gewerkt aan een Regeling grensoverschrijdend vervoer afvalstoffen BES.	Ambtelijke voorbereiding	I&W
16	Aanpassing Wet Toelating en Uitzetting BES (evaluatie 2018)	De Wet toelating en uitzetting BES (WTU-BES) is in 2018 geëvalueerd. Uit de	Ambtelijke voorbereiding. Op dit moment wordt gewerkt	J&V

		evaluatie is gebleken dat in de uitvoeringspraktijk een aantal juridische en procedurele knelpunten wordt ervaren bij de toepassing van de WTU-BES en het Besluit toelating en uitzetting BES (BTU-BES). Deze knelpunten geven aanleiding de WTU-BES op enkele onderdelen aan te passen. De voorstellen tot wijziging van de WTU-BES hebben o.a. betrekking op controle bij grensoverschrijding, de berekeningswijze van termijnen, aanvulling en herstel van enkele omissies m.b.t. regels inzake de toelating van rechtswege.	aan een consultatieversie van het wetsvoorstel tot wijziging van de Wet toelating en uitzetting BES, die naar verwachting over enige maanden gereed is.	
17	Wijziging Boek 1 BW BES m.b.t. introductie gecombineerde geslachtsnaam	Dit wetsvoorstel maakt het zowel voor Europees als Caribisch Nederland mogelijk dat kinderen de achternamen van beide ouders dragen. Voor CN gaat het om een wijziging van (met name) artikel 5 van Boek 1 BW BES.	Aanvaard door EK op 21 maart 2023 (35 990)	J&V
18	Wijziging Rijkswet op het Nederlanderschap en de Paspoortwet alsmede intrekking van voorbehouden bij het Verdrag betreffende de status van staatlozen in verband met de vaststelling van staatloosheid	Met de toevoeging van een nieuw onderdeel p aan artikel 6 Rijkswet op het Nederlanderschap wordt een nieuw optierecht geregeld voor de vreemdeling die in Europees, Caribisch Nederland, Aruba, Curaçao of Sint Maarten is geboren, aldaar gedurende een periode van tenminste tien jaar stabiel hoofdverblijf heeft, waarvan ten minste vijf jaar onafgebroken voorafgaand aan de verklaring, sedert zijn geboorte staatloos is en in redelijkheid geen andere nationaliteit kan verkrijgen	Aanhangig bij EK (35688)	J&V
19	Uitvoeringswet VN-Verdrag staatsimmunititeit (wijziging Wetboek van burgerlijke rechtsvordering BES)	Dit wetsvoorstel introduceert, ter uitvoering van artikel 23 van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake de immunititeit van rechtsmacht van staten en hun eigendommen (Trb. 2010, 272), zowel voor Europees als voor Caribisch Nederland een regeling voor het wijzen	Aanhangig bij TK (36028)	J&V

		van een rechterlijke uitspraak tegen een niet verschenen staat. Voor CN gaat het om een wijziging van de artikelen 79 en 84 Wetboek van burgerlijke rechtsvordering BES.		
20	Strafbaarstelling gebruik persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden (doxing) (wijziging Wetboek van Strafvordering BES en Wetboek van Strafrecht BES)	Dit wetsvoorstel regelt de strafbaarstelling van het zich verschaffen, verspreiden of anderszins ter beschikking stellen van persoonsgegevens voor intimiderende doeleinden (doxing) in zowel Europees als Caribisch Nederland. Voor CN gaat het om een nieuw artikel 298b in het Wetboek van Strafrecht BES en naar aanleiding daarvan technische aanpassingen in de artikelen 67 en 100 van het Wetboek van Strafvordering BES.	Aanhangig bij EK (36171)	J&V
21	Uitbreiding sluitingsbevoegdheid van de gezaghebber ter handhaving van de openbare orde (wijziging Wet openbare lichamen BES)	Dit wetsvoorstel geeft in Europees Nederland aan de burgemeester en in CN aan de gezaghebber ruimere mogelijkheden om, indien de openbare orde wordt of dreigt te worden verstoord, een woning te sluiten. Voor CN gaat het om een wijziging van artikel 177 Wet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.	Aanhangig bij TK (36217)	J&V
22	Uitbreiding strafbaarheid voor spionage (wijziging Wetboek van Strafrecht BES en Wetboek van Strafvordering BES)	Dit wetsvoorstel breidt zowel in Europees als in Caribisch Nederland de strafbaarheid van spionage uit, onder meer door invoering van een zelfstandige strafbaarstelling van het opzettelijk verrichten van handelingen ten behoeve van een buitenlandse mogendheid en het verstrekken van inlichtingen, voorwerpen of gegevens aan een buitenlandse mogendheid. Voor CN gaat het om aanvullingen en wijzigingen van het Wetboek van Strafrecht BES en het Wetboek van Strafvordering BES.	Nader rapport	J&V

23	Wijziging Opiumwet 1960 BES i.v.m. invoering bevoegdheid voor het lokaal gezag van de openbare lichamen BES tot de oplegging van een last onder bestuursdwang ten aanzien van drugspanden	Dit wetsvoorstel regelt de bevoegdheid voor de gezaghebbers in Caribisch Nederland om drugspanden te sluiten. Dit krijgt juridisch vorm door in de Opiumwet 1960 BES voor de gezaghebber de bevoegdheid te creëren om bestuursdwang toe te passen ter handhaving van die wet in woningen, lokalen of op bijbehorende erven.	Nader rapport	J&V
24	Preferentie kinderalimentatie (artikel 3:288 Burgerlijk Wetboek BES)	Aan verschuldigde kinderalimentatie is op dit moment in zowel Europees als Caribisch Nederland geen hogere rang (preferentie) toegekend. Dit heeft tot gevolg dat de kinderalimentatieschuld een concurrente schuld is die op gelijke voet staat met andere concurrente schulden en schulden met een hogere rang voor zich moet dulden. Hoe groter de totale schuldenlast is, des te minder overblijft voor de betaling van de (achterstallige) kinderalimentatie. Hierdoor kunnen schrijnende situaties ontstaan voor kinderen. Dit wetsvoorstel voorziet er daarom in het (financiële) belang van het kind in om aan de verschuldigde kinderalimentatie preferentie toe te kennen. voor CN gebeurt dat via een wijziging van artikel 3:288 BW BES.	Consultatiefase	J&V
25	Modernisering strafbaarstelling mensenhandel	Mensenhandel, waaronder het uitbuiten van mensen, is een groot maatschappelijk probleem waarbij op zeer grove wijze fundamentele mensenrechten worden geschonden. De huidige strafbaarstelling van mensenhandel wordt als complex en op onderdelen als te beperkt ervaren. Dit wetsvoorstel strekt ertoe in zowel Europees als Caribisch Nederland die strafbaarstelling toegankelijker te maken	Consultatiefase. Het wetsvoorstel modernisering en uitbreiding strafbaarstelling mensenhandel is op 28 februari 2023 in (internet)consultatie gegaan. De consultatietermijn loopt tot 25 april 2023.	J&V

		en op onderdelen te verruimen, in het bijzonder ten aanzien van arbeidsuitbuiting. Voor CN gaat het om wijziging van het Wetboek van Strafrecht BES.		
26	Nieuw wetboek van Strafvordering BES	Dit betreft de modernisering van het Wetboek van Strafvordering BES. In het nieuwe Wetboek van Strafvordering BES wordt onder meer de positie van slachtoffers en eventuele nabestaanden fors versterkt. Het nieuwe wetboek zal, conform de afspraken over procesrecht, gelijklopend zijn aan de nieuwe wetboeken van strafvordering in Aruba, Curaçao en Sint Maarten.	Ambtelijke voorbereiding	J&V
27	Verzamelwet Strafrecht BES	Dit wetsvoorstel wijzigt het Wetboek van Strafrecht BES m.b.t. o.a. de volgende onderwerpen: overname strafvervolgning, modernisering ontzetting van rechten en strafuitsluitingsgronden, strafbaarstelling misbruik alarmnummer en valse bommelding, herstel van fouten en aanpassing strafbaarstellingen misdrijven tegen het leven	Ambtelijke voorbereiding	J&V
28	Consensusrijkswet harmonisatie gegevensbescherming in het Caribisch deel van het Koninkrijk	Op dit moment beschikken de Caribische landen en CN over uiteenlopende regelgeving inzake gegevensbescherming. Deze regelgeving is deels gedateerd en biedt thans onvoldoende bescherming. De consensusrijkswet beoogt een geharmoniseerd beschermingsniveau voor de verwerking van persoonsgegevens, daaronder begrepen persoonsgegevens die in het politie- en justitiedomein worden verwerkt, binnen het Caribisch deel van het Koninkrijk, te realiseren en in het verlengde daarvan de	Ambtelijke voorbereiding	J&V

		gegevensuitwisseling binnen het Koninkrijk te verbeteren. Met de consensusrijkswet zal tevens een internationaal aanvaard adequaat beschermingsniveau worden vastgesteld dat de Caribische landen en CN, na implementatie daarvan, in staat stelt om het Dataprotectieverdrag (C-108) en bijbehorend Protocol (C-108+) te ratificeren. De consensusrijkswet vormt de hiervoor benodigde implementatiewetgeving.		
29	Wijziging Rijkswet op het Nederlanderschap betreffende verlies Nederlanderschap wegens langdurig verblijf buiten Koninkrijk en EU	Dit rijkswetsvoorstel herzielt het automatisme waarmee Nederlanders met een meervoudige nationaliteit die meer dan 13 jaar onafgebroken buiten het grondgebied van de Europese Unie verblijven hun Nederlanderschap verliezen (artikel 15, eerste lid, aanhef en onder c, Rijkswet op het Nederlanderschap). Voor hen wordt het eenvoudiger gemaakt het Nederlanderschap te behouden, naast hun andere nationaliteit of, voor degenen die het na 1 april 2003 reeds verloren, te herkrijgen. Het rijkswetsvoorstel geldt voor het gehele Koninkrijk, dus ook voor Caribisch Nederland.	Ambtelijke voorbereiding	J&V
30	Rijkswet herstel omissies cassatie in belastingzaken Caribische Koninkrijksdelen	Bij de invoering van de cassatierechtspraak in de Caribische Koninkrijksdelen (de Caribische landen en Caribisch Nederland) per 1 juli 2016 zijn enkele zaken over het hoofd gezien. Zo zijn ten onrechte relevante procesrechtelijke bepalingen uit hoofdstuk 6 van de Algemene wet bestuursrecht niet van overeenkomstige toepassing verklaard en is er geen regeling voor verlaagd griffierecht. Het rijkswetsvoorstel beoogt deze omissies te herstellen.	Ambtelijke voorbereiding	J&V

31	Algemene wet bestuursrecht	Ook voor CN zijn algemene bepalingen van bestuursrecht van belang. De verwachting is dat de BES-eilanden gebaat zijn bij onder meer algemene regels over besluiten en beschikkingen. Het gaat niet om procesrechtelijke bepalingen, want die staan al in de Wet administratieve rechtspraak Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Voorafgaand aan het maken van keuzes zal onderzoek worden gedaan naar de onderwerpen die in aanmerking komen om op te nemen in een wetsvoorstel. Dit is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de ministeries van J&V en BZK.	In onderzoek	J&V i.s.m. BZK
32	Wet educatie en beroepsonderwijs BES; aan samenvoeging WEB BES en Wet sociale kantrajecten BES met WEB wordt gewerkt	Deze wet wijkt op zeer veel punten af van het equivalent dat geldt in Europees Nederland. Een samenvoeging zal leiden tot de noodzakelijke modernisering daarvan. Aan samenvoeging van de WEB BES en WEB wordt gewerkt.	Ontwerpfase. Op basis van de huidige planning start deze zomer de internetconsultatie voor het wetsvoorstel genoemd onder nummers 32 en 33. Daarmee ligt de indiening van dit wetsvoorstel bij uw Kamer in de eerste helft van 2024 in het verschiet.	OCW
33	Wet sociale kantrajecten BES: past niet goed in de huidige visie op voortijdig schoolverlaten; aan samenvoeging WEB BES en WSKJ BES met WEB wordt gewerkt.	Deze wet past niet meer goed in de huidige praktijksituatie en visie op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, waarbij samenwerking in de keten (onderwijs-zorg-werk) het uitgangspunt is. Er is een wetsvoorstel in voorbereiding.	Ontwerpfase. Op basis van de huidige planning start deze zomer de internetconsultatie voor het wetsvoorstel genoemd onder nummers 32 en 33. Daarmee ligt de indiening van dit wetsvoorstel bij uw Kamer in de eerste helft van 2024 in het verschiet.	OCW

34	Mediawet BES: het Stimuleringsfonds voor de journalistiek ontbreekt daarin; hier is intern al over gesproken en ook met het Stimuleringsfonds voor de journalistiek en wordt naar gekeken.	In deze wet ontbreekt het Stimuleringsfonds voor de journalistiek die daar officieel niks kan. Met het Stimuleringsfonds voor de journalistiek wordt hiernaar gekeken.	Ambtelijke voorbereiding	OCW
35	Wet op de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijk onderzoek: NWO kan geen subsidies verlenen op CN; wordt nu opgepakt in een verzamelwet.	Een BES-voorziening is nodig voor subsidieverstrekingen van de Nederlandse organisatie voor wetenschappelijke onderzoek aan partijen op CN. Dit wordt opgepakt in de Verzamelwet OCW 202X.	Consultatie- toetsfase. Het wetsvoorstel is nu in internetconsultatie, daarna gaat het via CWIZO naar MR.	OCW
36	Dubbele kinderbijslag intensieve zorg	Vooruitlopend op een wettelijke regeling is de Tijdelijke regeling tegemoetkoming kinderen met intensieve zorg BES voorzien (Stcrt. 2022, 28598). Voor de wettelijke grondslag is invoering zo mogelijk per 1 januari 2024 beoogd; een daartoe strekkend wetsvoorstel wordt volgens plan begin 2023 bij de Tweede Kamer ingediend.	Ambtelijke voorbereiding	SZW
37	Werkloosheidsvoorziening	CN kent geen WW. In de bestuurlijke afspraken met de openbare lichamen van juni 2022 is overeengekomen dat het in deze kabinetsperiode invoeren van een werkloosheidsvoorziening wordt beoogd. Ambtelijk SZW is gestart met een verkennende uitwerking, waarin de input van in de tweede helft van 2022 gevoerde gesprekken met de relevante partijen in CN wordt meegenomen. In een volgende fase volgt formele consultatie.	Ambtelijke voorbereiding	SZW

38	Verlofstelsel	Een verdere ontwikkeling van het verlofstelsel CN richting dat van Europees Nederland wordt wenselijk geacht. Met een naar verwachting begin 2023 bij de Tweede Kamer in te dienen wetsvoorstel wordt een betekenisvolle stap beoogd. Het absorptievermogen van de betrokken partijen (waarbij met name de inpasbaarheid en betaalbaarheid voor werkgevers een aandachtspunt is) vraagt om een beheerste benadering; niet alle achterstand kan in een keer worden weggewerkt.	Ambtelijke voorbereiding	SZW
39	Arbeidsongeschiktheidsregelgeving	Het arbeidsongeschiktheidsstelsel van CN wijkt aanmerkelijk af van dat van Europees Nederland. Een uiteenlopen van beide stelsel is gezien de verschillen vooralsnog onvermijdelijk, maar het is wel wenselijk om de Wet ziekteverzekering BES en de Wet ongevallenverzekering BES op onderdelen te moderniseren. Dit betreft onder meer het versterken van de prikkel tot re-integratie. Met een naar verwachting begin 2023 bij de Tweede Kamer in te dienen wetsvoorstel wordt hierin voorzien.	Ambtelijke voorbereiding	SZW
40	Wettelijk ouderdomspensioen	De Wet algemene ouderdomsverzekering (AOV) BES is overgezet vanuit de oude Landsverordening AOV van het Land de Nederlandse Antillen. Modernisering op onderdelen is wenselijk. Met eerdergenoemd begin 2023 bij de Tweede Kamer in te dienen wetsvoorstel wordt hieraan invulling gegeven. N.B. De onderdelen 36 t/m 40 hebben betrekking op het moderniseren van het (sociale zekerheids)stelsel in CN. In dat	Ambtelijke voorbereiding	SZW

		kader is sprake van een voortdurende opgave, die met de bovengenoemde punten niet ten einde is. Thema's waarover nog besloten moet worden, bijvoorbeeld een wettelijke regeling voor schuldsanering natuurlijke personen en voor schuldhulpverlening, en waarvoor nog een verkenning moet plaatsvinden, zijn buiten dit overzicht gehouden.		
41	Kinderopvang	Kinderopvang is een eilandelijke verantwoordelijkheid, maar op verzoek van de openbare lichamen hebben de ministeries van SZW, OCW, VWS en BZK afspraken gemaakt om kinderopvang kwalitatief te versterken en financieel toegankelijker te maken. Op verzoek van de eilanden wordt dat in een wet vormgegeven en draagt de minister stelselverantwoordelijkheid voor kinderopvang. Het kabinet is samen met de openbare lichamen in 2018 het programma BES(t) 4 kids gestart om de kinderopvang kwalitatief te verbeteren en de kosten voor ouders structureel terug te dringen. Op 1 juli 2020 is de Tijdelijke Subsidieregeling Financiering Kinderopvang Caribisch Nederland van kracht geworden om de kwaliteit van de kinderopvang en de financiële toegankelijkheid te verbeteren. De openbare lichamen kunnen aan de ouders die de huidige (gesubsidieerde) ouderbijdrage niet kunnen betalen een kindplaatssubsidie verstrekken, waarmee kinderopvang voor deze groep ouders gratis kan zijn. Om een wettelijke basis voor de ten aanzien van de kinderopvang in CN	Aanhangig bij de TK (36 306)	SZW

		beoogde beleidsdoelstellingen te realiseren is in 2019 gestart met het wetsvoorstel Kinderopvang BES. Het doel van het wetsvoorstel is het verbeteren van de kwaliteit en het verhogen van de financiële toegankelijkheid van de kinderopvang in CN. Het wetsvoorstel is op 16 februari 2023 bij de Tweede Kamer ingediend (Kamerstukken II 2022/23, 36 306, nr. 2). De vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft op 22 maart 2023 het Verslag uitgebracht (Kamerstukken II 2022/23, 36 306, nr. 5).		
42	Verdrag C98 inzake de toepassing van het recht zich te organiseren en collectief te onderhandelen	Veel verdragen die voor Europees Nederland gelden, gelden (nog) niet voor CN. Uit een voorlopige analyse blijkt dat voor verschillende verdragen medegelding voor CN voor de hand ligt. Momenteel zijn in elk geval de zogeheten Fundamentele ILO-verdragen in beeld, waarvoor medegelding wordt voorbereid. Bij brief van 2 augustus 2022 is hiervan al aankondiging gedaan richting de openbare lichamen. Voor de medegelding van de fundamentele ILO verdragen C100 (gelijke beloning mannen en vrouwen) en C111 (discriminatie in beroep en beroepsuitoefening) staat vast dat wijziging van wet- en regelgeving nodig is. Datum van exacte invoering van de genoemde fundamentele verdragen is afhankelijk van de afzonderlijke trajecten. Verdrag C190, handelend over geweld en intimidatie op het werk, dat voor Europees Nederland gaat gelden, kan nog geen	Ambtelijke voorbereiding	SZW

		medegelding in CN krijgen vanwege van toepassing zijnde wet- en regelgeving (arbeidsomstandighedenwet BES). Ten aanzien van verdrag C187 zij opgemerkt dat dit pas sinds kort een fundamenteel verdrag is. Het proces kan voor Europees Nederland en Caribisch Nederland gelijk op lopen.		
43	Verdrag C100 inzake gelijke beloning van mannen en vrouwen voor arbeid van gelijke waarde.			
44	Verdrag C111 inzake discriminatie in beroep en beroepsuitoefening			
45	Verdrag C138 inzake de minimumleeftijd voor toelating tot het arbeidsproces.			
46	Verdrag C187 inzake beroepsveiligheid en gezondheid.			

47	Wet tot regeling van het toezicht op krankzinnigen BES	De Wet tot regeling van het toezicht op krankzinnigen BES heeft sinds 2016 de aandacht van de Kamer. In deze wet zijn de cliëntrechten zeer beperkt en wordt de gedwongen zorg van mensen met een beperking of psychogeriatrische cliënten niet genoemd. VWS verkent hoe deze wet aangepast dient te worden. In het kader hiervan vindt ook afstemming plaats met Curaçao, Aruba en Sint-Maarten. De Staatssecretaris van VWS zal de Kamer medio 2023 een brief sturen waarin hij aangeeft welke stappen er moeten worden gezet om deze te moderniseren. De vervanging van de verouderde terminologie in de Wet tot regeling van het toezicht op krankzinnigen BES is inmiddels opgenomen in artikel XVIIIA van het bij de Eerste Kamer aanhangige voorstel voor de Verzamelwet VWS 2022. Deze wijzigingen zijn aangebracht bij een amendement van de leden Westerveld en Van den Berg (Kamerstukken II 2022/23, 36 002, nr. 19).	Ambtelijke voorbereiding	VWS
48	Zorgstelsel	De ambitie is om een met Europees Nederland gelijkwaardig voorzieningenniveau te borgen op de eilanden en de kwaliteit en toegankelijkheid van het stelsel duurzaam te verankeren. Het Ministerie van VWS wil dit bereiken met een op maat gemaakt Caribisch stelsel voor zorg, jeugd en maatschappelijke ondersteuning. Het Ministerie van VWS zal verkennen hoe dit stelsel zodanig ingericht kan worden dat het optimaal bijdraagt aan een ontschotting en integraal werken op de eilanden, gegeven de specifieke kleinschalige context van CN. Er zal	Ambtelijke voorbereiding. Deze kabinetsperiode wordt in beeld gebracht wat de contouren van een dergelijke wetgeving kunnen zijn om vervolgens de haalbaarheid ervan te onderzoeken zodat op basis hiervan besluitvorming kan plaatsvinden.	VWS

		stapsgewijs onderzocht worden welke wettelijke vormgeving passend is en wat de contouren van een dergelijke wetgeving zouden zijn om vervolgens de haalbaarheid ervan te onderzoeken zodat op basis hiervan besluitvorming kan plaatsvinden.		
49	Besluit maatschappelijke ondersteuning en bestrijding huiselijk geweld en kindermishandeling BES.	Naar aanleiding van een in 2020 uitgevoerde analyse van het Ministerie van VWS in samenwerking met het Ministerie van J&V naar de juridische vormgeving van de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling (hierna: HGKM) is in de zomer van 2021 gestart met het opstellen van een algemene maatregel van bestuur met regels rondom de aanpak van HGKM in CN. Als gevolg van een toezegging van de Staatssecretaris van VWS zijn in dit besluit tevens regels gesteld over maatschappelijke ondersteuning in CN. Het streven is om dit besluit op 1 januari 2024 in werking te laten treden.	Consultatiereacties worden verwerkt	VWS